

de ingen Erstatning skulle have for det Arbejde, som de uønskeligt have foretaget paa dette Hus eller paa denne Land. Grunden til, at mange af disse Husmænd, som under visse Herregaarde — jeg skal selvfølgelig ikke sige alle Herregaarde — føle Trykket af mer eller mindre Despotisme, nødig flytte fra deres Hjem, er netop, fordi de have lagt en Sum af Arbejde derpaa, som de gjerne ønske at høste Frugten af. De ville derfor taale mange Ubehageligheder, som de ikke paa nogen anden Maade ville taale, dersom det ikke var, fordi man siger som saa: Ja, nu har jeg arbejdet saa længe her; jeg modtog min Udslob fuld af Sten, Mose, Kjør og Hebe, og med min Sustru og mine Børn har jeg opdyrket den. Jeg begynder at blive tilaars, og nu er det Liden, at jeg skulde høste Frugten af Arbejdet; ganske sikkert er min Husbond urimelig, men jeg kan ikke bekvemme mig til at flytte herfra, thi hvad der er udført, er det, der skulde hjælpe mig senere. Naar altsaa Husbonden ikke er altsor urimelig og altsor despotisk, bliver Husbonden og taaler Meget, som en fri Mand ikke vilde taale under andre Forhold. Vi andre os over, idetmindste gjør det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (Lang) det, at det skulde være noget Bedre, at Folk blive Indsiddere, end at de havde en saadan Giendom . . . (Lang: Nei!). Saaledes var Udtalelsen af det ærede Medlem idetmindste. Vi maa ikke glemme, og det er anført som Argument, at Folk tidlig gaa hen og gifte sig; jeg veed ikke, om det er det ærede Medlem bekendt, at der neppe findes noget Land, hvor Folk naa en saa høj Alder, før de gifte sig, som netop her i Danmark. Det er ogsaa en bekendt Sag, at det er langt bedre for Landets Velstand, om Folk giftede sig tidligere, end man gjør her i Danmark, men Omstændighederne tvinge dem til at opsætte det, og det er først senere hen, at de faae et saadant Hjem, som her er Tale om. Jeg tror dog at burde modsigte det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds, idet jeg mener, at det er bedre, at der bliver en Masse Indsiddere, end at der bliver en Masse Folk, der faae saadanne Huse, som her er Tale om, og derved fuldstændig prisgives den Husbond, de arbeide under. Den, der er Indsiddet og boer tilleie et andet Sted, har den Fordel, at han er uafhængig og fri Mand og kan søge sit Arbejde, hvor han vil; derimod hviler, om ikke Andet, saa et moralsk Tryk paa ham, naar han har et Leie- eller Fæstehus. Der optaarner sig da mangfoldige Ting, som vanskeliggjøre, at han kan flytte derfra. Det kunde maasse være et Bevis i Favør af disse Leie- og Fæstehuse, at der er en saa stærk Efterpøngning efter dem, at selv de mest urimelige Husbonde kunne faae Husene fyldte. Det taler dog ikke til Forfvar for Sagen, naar

man ser nøie til; det er kun Omstændighederne, der tvinge disse Arbejdsfolk til at søge hen til disse Huse. Jeg siger, det er kun Omstændighederne, men nøiere betragtet er det kun, fordi de, ligesom vor ærede Embedsstand gjør, hvad der jo er tilfredsstillende for enhver Mand, søge at kunne komme i en Stilling, i hvilken de have nogen Udbytte til at kunne finde en Støtte paa deres gamle Dage. Det samme Forhold, der gjør sig gjældende ligeoverfor Husmændene, gjør sig gjældende ligeoverfor Embedsstanden; selv de mindst lønnede Embeder ere søgte og bevistlig ikke altid for Lønnen i Dieblisset, men fordi der hænger en større eller mindre Pension derved. Derfor søger man dem, og enhver Mand, der søger sig et saadant Fæstehus, nærer selvfølgelig den Tanke, at han nok skal kunne holde Pinen ud, og at det skal være en mærkvoerdig streng Husbond, han ikke kan tjene. Han bygger sig en hel Del Luftkasteller, som mange Mennesker gjøre det; førend de komme i Spændetropien og forstaa, hvad det gjælder om, og med disse Tanker gaar han paa med stort Mod. Selv om Husbonden udsætter den Ene efter den Anden, findes der dog altid dem, som træde istedet, fordi de have dannet sig den Tanke, at det nok skal gaa. Jeg finder imidlertid ingen Anledning til at udville dette Forhold mellem Husbond og Leier, men jeg er glad ved at høre, at der her i Thinget er en saa gjennemgaaende Sympathi med den Klasse af Mennesker, her er Tale om. Hvad der bedrøver mig og bedrøver mig virkelig, er, at et saadant Lovforslag som dette skal finde nogen- somhelst Modstand fra den høie Regerings Side, og at ikke den meget ærede Indenrigsminister idag kunde sige: Der er dog et Lovforslag, som jeg fuldstændig kan gaa ind paa; jeg sympatiserer med den Klasse Folk, jeg vil gjøre Alt, hvad jeg formaar! Men disse Udtalelser af den meget ærede Indenrigsminister, i hvilke han fortæller os, at han sympatiserer med disse Folk, og at han virkelig er villig til at gjøre Noget for dem, falde fuldstændig til Jorden, ere aldeles uden Betydning, og jeg tvivler om, at noget Medlem her i Thinget bygger paa denne Paaastand, thi jeg gad vide, om der sidder et eneste Medlem her i Thinget, som har Sympathi for denne Klasse af Mennesker, der vil fremkomme med et saa simpelt, saa enfoldigt, beskedent og billigt Forslag til Forbedring af disse Mænds Raar som det, her foreligger. Jeg kan ikke forme et saa simpelt og saa beskedent Forslag som dette; jeg tvivler meget paa, at Andre kunne gjøre det. De ærede Forslagsstillere have vistnok afsattet Lovforslaget, som de have gjort, fordi de troede, at her var et Forslag, som den høitærede Indenrigsminister kunde gaa ind paa. De ere stufede i dette, og de ville blive stufede i alt Andet, naar et saa simpelt og humant Forslag ikke kan tiltrædes af den høie Regering.